

SPOZNAJ INUITE

Na severu Kanadske Arktike (in tudi na Grenlandiji in Aljaski) živijo Inuiti. Med njimi že več kot 25 let deluje misijonarka **s. Dorica Sever, FMM**. Večino tamkajšnjih župnij obišče duhovnik le nekajkrat letno, zato s. Dorica vodi nedeljsko molitev, krščuje, ima pogrebe, verouk, izobražuje katehiste in še kaj. V začetku marca sta se ji za leto dni pridružila misijonska prostovoljca **Jaka Mojškerc** in **Timotej Cvirn**, ki sta se zelo hitro aktivno vključila v tamkajšnje življenje.

Na sliki je zemljevid severnega dela Kanade. Modro obarvani del predstavlja ozemlje Inuitov

Kdo so Inuiti?

Beseda INUIT pomeni LJUDJE (v ednini INUK). Pred leti so jih Indijanci poimenovali ESKIMI, kar je za INUITE žaljivo poimenovanje, ker v prevodu pomeni »jedci surovega mesa«.

Njihov jezik

Njihov jezik na območju, ker deluje s. Dorica, se imenuje Inuktitut.

Izgled

Imajo svetlo rjavo kožo, ravne črne lase, temne oči in široke obraze z visokimi ličnicami. Njihovi predniki izvirajo iz Mongolije

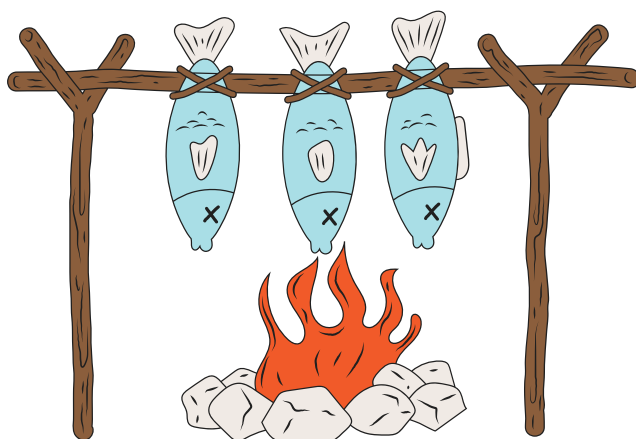
Kje živijo?

Včasih so živeli v iglujih in šotorih, danes pa živijo v nizkih hišah, ki imajo običajno le en večji prostor in nekaj manjših sob v katerih spijo.

Prehrana

Prehranjujejo se večinoma z mesom ulovljenih živali, kot so jeleni, muškatno govedo, severni medvedi, tjulnji, mroži, razne vrste rib in ptic ... Njihova hrana je bogata s proteini in maščobami. Znani so po tem, da jedo surovo meso, lahko pa meso tudi kuhajo, sušijo, fermentirajo, zamrznejo in ocvrejo. Ena znanih jedi je **Muktuk** (maktaaq). To je na majhne koščke narezana kitova koža, ki jo žvečijo in je odličen vir vitamina C.

Najpomembnejše pravilo pri Inuitih
Pomagamo drug drugemu!

Oblačila

Njihova oblačila za nizke temperature so bila tradicionalno izdelana iz kož tamkajšnjih živali (severni medved, tjulenj). Še danes najraje sami zašijejo svoja zimska oblačila, a iz modernih materialov.

INUKSUK (*inukšuk ali v prevodu "to, kar je podobno človeku"*)

Taka konstrukcija iz skal ali kamnov je značilna za ozemlje Inuitov in je svojevrsten smerokaz popotnikom. Zaznamuje bližino naselja ali ugodne kraje za lov ali ribolov.

Pozdravljanje

Morda ste že slišali za inuitski poljub, pri katerem se osebi dotakneta z nosovi? Nekateri Inuiti se med seboj pozdravljajo tako, da se dotaknejo z nosovi, zato ker je nos edini del telesa, ki v mrazu ni pokrit. Tudi v vsakdanjem življenju na primer rečeš otroku: "Kunik, kunik" in otrok se ti približa z nosom ter tako izrazi svojo čustveno navezanost.

Stvari in izdelki, ki jih poznamo in so jih iznašli Inuiti:

Snežna očala - so najverjetneje predhodnik zdajšnjih sončnih očal. Snežna očala imajo zelo ozke reže za oči, izdelana so iz kosti, njihov namen pa je zaščita oči pred UV žarki.

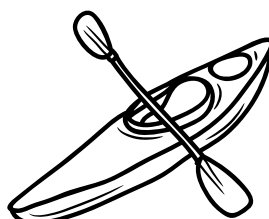
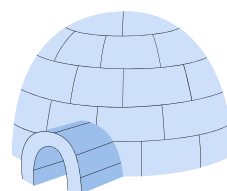
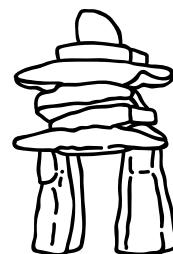
Iglu - začasno zavetje med potovanjem, ki nudi zaščito pred hudim mrazom in vetrom. Sneg ima stalno temperaturo okrog -2 °C, kar je dokaj toplo, če je zunaj -60 °C.

Kajak - čoln za eno osebo, ki ga uporabljajo za lov. Ogrodje prvih kajakov je bilo narejeno iz okostja kita in prekrito s kožo tjulnjeve, ki ne prepušča vode. Prvi kajaki so bili verjetno izdelani pred več kot 4000 leti.

Sani - način, kako prepotovati daljše razdalje po snegu. Z uporabo psov so lahko potovali zelo hitro. Dandanes večinoma uporabljajo motorne sani.

Harpuna - specializirana priprava, ki so jo razvili Inuiti za lov na morske živali, kot so tjulnji in kiti.

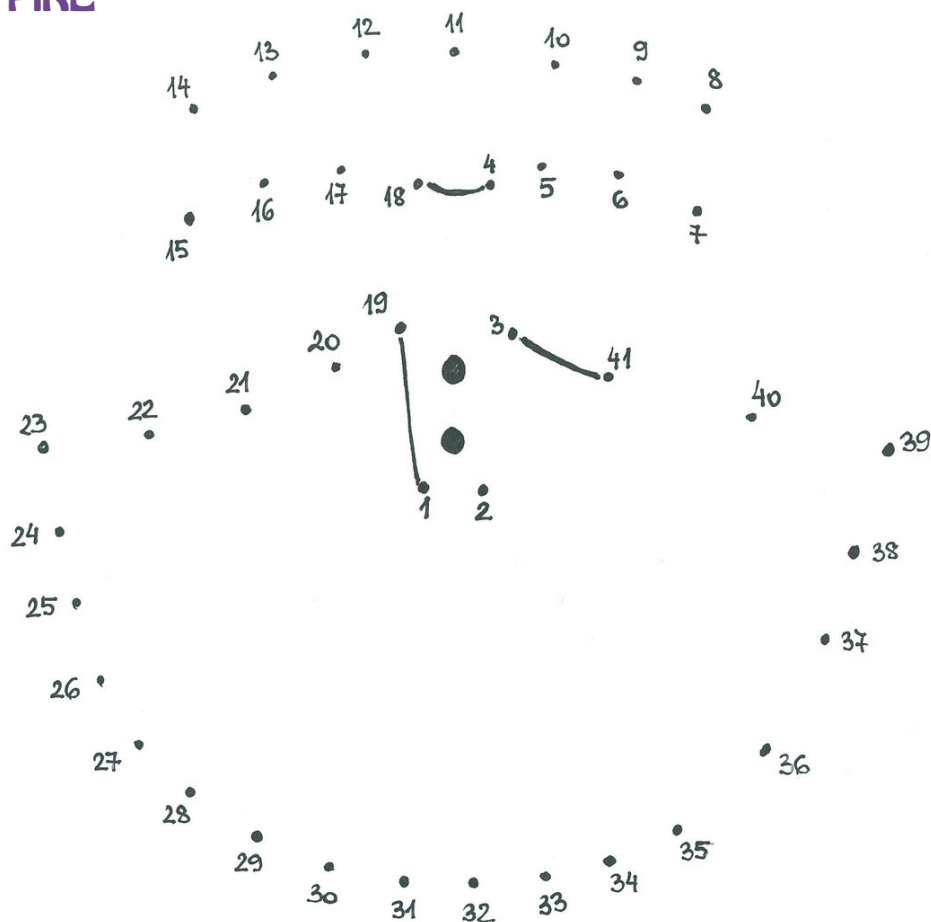
POIŠČI PARE

Zanimivosti:

- Inuiti ne živijo dolgo, povprečna življenjska doba je 62 let.
- Imajo tri zakone, ki se jih morajo držati: »**Maligait**« je tisto, čemur je treba slediti, »**Piqujait**« je tisto, kar je treba narediti, »**Tirigususiit**« pa je tisto, čemur se je treba izogibati.
- Najpomembnejše pravilo je, da si morajo vsi pomagati med seboj
- Starši so v preteklosti velikokrat izbrali moža ali ženo otroku, da bi preprečili krvno sorodstvo, zdaj ne več. Moški in ženska začeta živeti skupaj po zelo preprostem obredu poroke.
- V preteklosti so pod vodstvom šamana verovali, da mogočni duhovi kontrolirajo naravo.
- Pred sto dvanajstimi leti (1912) so prišli v njihove kraje prvi katoliški misijonarji.
- Večina Inuitov je krščenih in pripadajo anglikanski, katoliški ali binkoštni skupnosti.
- Imajo več kot 120 različnih poimenovanj za sneg.
- Jezik Inuitov nima nedoločnikov in vse izraža v tretji osebi ednine. Njihov slovar ne pozna besede "vojna".

POVEŽI PIKE

Dobil/a boš risbo
večnamenskega
noža, imenovanega
ULU, ki ga uporabljajo
Inuitske ženske. "Ulu"
v prevodu pomeni
"ženski nož".

Slovarček inuitskih besed:

Qamutik – sani s pasjo vprego

Anorak – inuitska podložena vetrovka s kapuco, beseda izvira iz eskimske besede "anore", kar pomeni veter.

Mukluk ali kamik – inuitski mehki škornji, tradicionalno narejeni iz kože severnega jelena ali tjulnja

Qajaq – čoln za eno osebo, zdaj ga imenujejo kayak

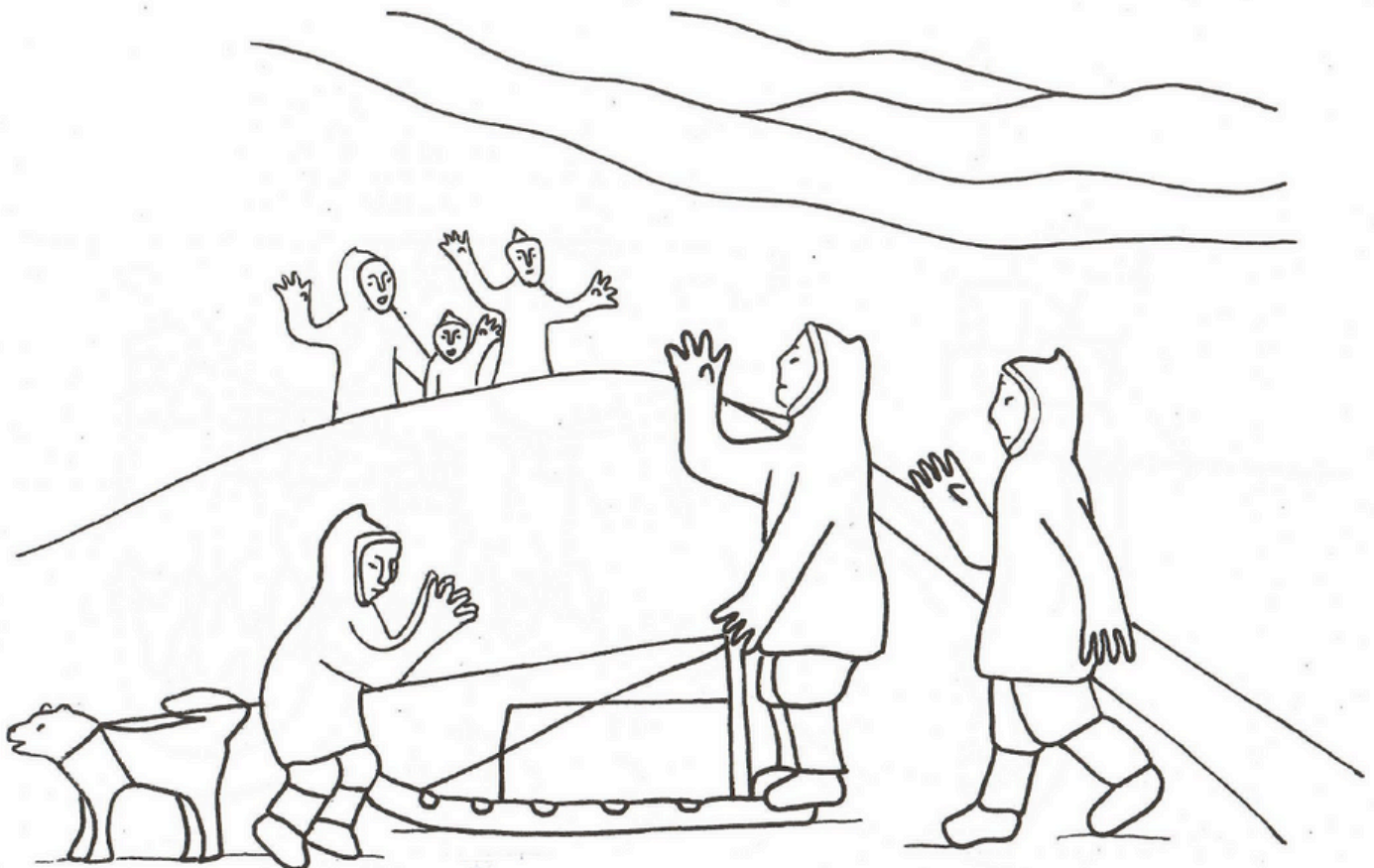
Umiaq – čoln, ki je bil namenjen za transport zalog, psov in ljudi

Sedna – boginja morja v Inuitski mitologiji, imenovana tudi Nuliayok

Inuksuk – znamenje, ki v prevodu pomeni: »To, kar je podobno človeku«

Ulu – večnamenski nož, ki ga uporabljajo inuitske ženske.

POBARVAJ

Jezusov prihod v Jeruzalem ... Inuitska upodobitev cvetne nedelje.
vir: Artic Bible Lessons for the children of the land; Edwin Mandivelso